

POPAS DE SUFLET - Icoanele pe sticla de la Sibiel

Descriere imagine:

Aceasta icoana, opera fratilor Greco din Fagaras, se gasea in casa familiei Lalu din Sibiel, care donase deja mai multe opere Muzeului. Aceasta Fecioara le era inasa foarte draga si nu vroiau sa se desparta de ea. Nu se stie ce le-a spus parintele Zosim acelor oameni si cum i-a convins, dar in cele din urma proprietara a daruit-o. Insa atat de puternic era legata aceasta femeie de icoana, incat in fiecare dimineata, inainte de a pleca la muncile campului, trecea pe la muzeu sa se roage dinaintea Maicii "săle". Arta cea mai rafinata isi gasi a acestei taranci recunoasterea sa cea mai pretioasa.

Nu e greu sa ajungi la Sibiel, la Muzeul Icoanelor pe Sticla. Dar odata ce-ai ajuns aici, ti-e greu sa pleci, sa te intorci macar cu spatele spre cladirea veche din curtea bisericii, biserica la fel de veche si ea, sa lasi in urma atata liniste, binecuvantare, culoare si maiestrie de tarani vrednici prinsa in vopseluri nestiute astazi, caci au luat cu ei, trecuti in cele vesnice, secretul mosilor si stramosilor, tot fii de tarani...

Ne-au lasat inasa sute de icoane pe sticla, zamislita si ea in atelierele mestesugaresti transilvanene si daruite cele mai multe muzeului prin mijlocirea Preotului Zosim Oancea, care cu har dumnezeiesc, cu evlavie si iubire de frumos si de arta, a avut menirea de-o viata sa afle si sa adune laolalta minunatiile ce se afla acum in muzeul de la Sibiel.

Muzeul Preot Zosim Oancea

Nu e usor sa scrii despre ce vezi in altarul de suflet si credinta al icoanelor de la Sibiel. A facut-o Giovanni Ruggeri, ziarist si eseist, autorul unor publicatii despre Romania si Europa de Est. Ruggeri traieste si munceste la Bergamo. Anul trecut in martie, la o tipografie din Roma, vede lumina tiparului ghidul "Icoanele pe sticla din Sibiel", editat in cinci limbi (italiana, germana, engleza, franceza si romana).

Lucrarea cuprinde nu numai o prezentare a icoanelor expuse la Sibiel, ci si o istorie a iconografiei romanesti, a transunerii religiei in arta nepretuita a taranilor transilvaneni, fiind in acelasi timp un

omagiu pentru toti cei care au donat icoanele de-a lungul timpului acestui muzeu.

Giovanni Ruggeri: "Vizita la Muzeul de icoane e sticla din Sibiel ofera, de asemenea, ocazia de a descoperi cu admiratie si lumina in suflet figura celui al carui nume il poarta: parintele Zosim Oancea, om si preot de exceptie care, cu inteligenta clarvazatoare si neobosita tenacitate a creat, sprijinit de locuitorii din Sibiel, cea mai mare expozitie de icoane pe sticla, in unul din cele mai mici sate din Romania. Un paradox care, prin el insusi, aminteste de extraordinara istorie si memorie pastrate aici."

Robi ai pamantului, pastratori ai credintei

Pictura icoanelor pe sticla din Transilvania a inceput in primele decenii ale secolului al XVIII-lea si a atins culmea dezvoltarii sale intre 1750 si sfarsitul anilor 1800, pentru a ajunge aproape sa se stinga intre cele doua razboaie mondiale. Muzeul Pr. Zosim Oancea ofera o panorama ampla si detaliata a acestui mare fenomen de arta religioasa populara romaneasca, a carui bogatie se prezinta intr-un mod remarcabil, daca luam in considerare vastul orizont spiritual al traditiei crestine orientale si rolul pe care il are icoana clasica in cadrul acesteia.

Materia din care este facuta icoana, impreuna cu culorile si pretioasele sale componente, trebuie sa reflecte transparenta dintre Cer si pamant, sanctificarea umanitatii intru Divinitate pornind de la Intrupare, de la misterul lui Iisus Hristos, Dumnezeu adevarat si om adevarat si sa exprime energiile divine ce patrund fiinta.

Pictura icoanelor pe sticla din Transilvania - fenomen cu diferente importante fata de traditia icoanelor clasice - apare intr-o perioada istorica caracterizata printr-o situatie sociala si politica cu relevanta si in plan religios. In secolul XVII, Transilvania era locuita in mare parte de romani, dar in aceste regiuni traiau de mai multe secole si unguri, sasi si secui.

Dominatia maghiara si apoi anexarea la Imperiul Habsburgic (1699), au facut ca timp de sute de ani populatia majoritar romana sa traiasca in conditii de dura oprinare: izolata la sate, aproape analfabeta, dedicata cu precadere pastoritului si muncii campului, fara acces la vreuna dintre ocupatiile burgheze - comert, studiu, afaceri, si cu atat mai putin la cele administrative. Robi ai pamantului, romanii erau insa liberi religios (si aici insa cu anumite limite).

Romanii au trait inradacinati in credinta ortodoxa a parintilor si au luptat sa o apere in fata presiunilor habsburgice. Iar una dintre cele mai eficiente modalitati de pastrare a identitatii ortodoxe a fost pentru romanii ardeleni icoana pe sticla.

La Sibiel s-au adunat laolalta icoane realizate la Manastirea Nicula, in Nodrul Transilvaniei, pe Valea Muresului, in zona Brasovului, Valea Sebesului - Alba Iulia, Marginimea Sibiului, Apuseni, Bucovina... si tot atatea stiluri si culori, specifice zonelor din care provin fauritorii lor. Fiecare icoana expusa are si o tablita pe care e trecut numele celui care a donat-o muzeului.